

ČAPLJINSKA NEOVISNA STRANKA

Broj: 01-04-2026

Čapljina, 20.07 2026. godine

**Parlament Federacije Bosne i Hercegovine
N/R Predsjedatelj DOMA NARODA**

- na ruke svih zastupnica i zastupnika -

**Parlament Federacije Bosne i Hercegovine
N/R Predsjedateljica Zastupničkog doma**

- na ruke svih zastupnica i zastupnika -

Hamdije Kreševljakovića br. 3

71.000 SARAJEVO

**Predmet: ZAHTJEV ZA PARLAMENTARNO PREISPITIVANJE PROVEDBE ZAKONA O
JUŽNOJ PLINSKOJ INTERKONEKCIJI FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

1. UVOD

Ja, Pero Previšić, predsjednik Čapljinske neovisne stranke, obraćam se Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine s ciljem pokretanja postupka parlamentarnog nadzora nad provedbom Zakona o Južnoj plinskoj interkonekciji Federacije Bosne i Hercegovine.

Prije usvajanja predmetnog Zakona, dostavio sam oba doma Parlamenta pisana obraćanja u kojima sam detaljno ukazao na pravne, financijske, energetske i institucionalne rizike koje projekt nosi za Federaciju BiH. Unatoč iznesenim argumentima, Zakon je usvojen u tekstu koji je i danas na snazi.

Ovim obraćanjem ne osporavam legitimno pravo Parlamenta da donosi zakone. Polazim od načela da je Parlament najviše zakonodavno tijelo koje, osim ovlasti donošenja zakona, ima i ustavnu obvezu nadzirati njihovo izvršavanje.

Razlog ponovnog obraćanja proizlazi iz činjenice da su nakon stupanja Zakona na snagu nastupile nove okolnosti koje zahtijevaju hitnu reakciju Parlamenta. Zakon je izričito propisao obvezu da Vlada FBiH i investitor zaključe međusobni ugovor u roku od 30 dana od dana

stupanja Zakona na snagu. Prema javno dostupnim informacijama, navedeni ugovor nije zaključen u zakonom propisanom roku, niti je Parlament službeno obaviješten o razlozima. Istodobno, objavljene su informacije o sklapanju dugoročnih komercijalnih ugovora koji se temelje na pretpostavci buduće realizacije projekta.

Parlament ne može ostati pasivan kada zakon koji je sam donio nije proveden na način i u rokovima koje je propisao. Ovo obraćanje usmjereno je isključivo na zaštitu zakonitosti, ustavnog poretka i javnog interesa Federacije BiH. Građani imaju pravo znati zbog čega zakonske obveze nisu izvršene, postoje li pravne posljedice takvog postupanja te kakav je stvarni status projekta.

2. KRONOLOGIJA KLJUČNIH DOGAĐAJA

2.1. Donošenje i stupanje Zakona na snagu

Parlament Federacije BiH tijekom travnja 2026. godine usvojio je Zakon o Južnoj plinskoj interkonekciji, kojim je utvrđen pravni okvir za realizaciju strateškog energetskog projekta. Zakon je stupio na snagu 25. travnja 2026. godine objavom u "Službenim novinama Federacije BiH". Od tog dana počeli su teći svi rokovi propisani Zakonom.

2.2. Obveza zaključenja ugovora iz članka 5. Zakona

Člankom 5. stavkom 2. Zakona propisano je da će "prava i obveze između Vlade Federacije BiH i investitora biti uređeni ugovorom koji će se zaključiti u roku od 30 dana od dana stupanja Zakona na snagu." Ova odredba predstavlja temeljni pravni instrument provedbe Zakona, jer se njime uređuju međusobna prava i obveze stranaka, financijski odnosi, odgovornost za realizaciju projekta i druga pitanja od ključnog značaja.

2.3. Istek zakonskog roka

Zakonski rok od 30 dana istekao je 25. svibnja 2026. godine. Prema javno dostupnim informacijama, ugovor nije zaključen u propisanom roku. Također nisu objavljene informacije da je Vlada zatražila izmjenu Zakona ili produljenje roka. Parlament nije službeno izviješten o razlozima neizvršenja zakonske obveze.

2.4. Istodobno zaključivanje komercijalnih ugovora

Dana 29. travnja 2026. godine, društvo Aluminij Industries d.o.o. Mostar objavilo je sklapanje dugoročnog ugovora s društvom AKTOR LNG USA, kojim je predviđena opskrba američkim ukapljenim prirodnim plinom u razdoblju od 2030. do 2050. godine, uz godišnje isporuke od približno 0,5 milijardi prostornih metara i procijenjenu ukupnu vrijednost od oko tri milijarde eura. Realizacija ovog ugovora pretpostavlja izgradnju i operativnost Južne plinske interkonekcije, iako temeljni ugovor između Vlade i investitora nije bio zaključen u zakonskom roku.

Stoga zahtijevam od Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine da u okviru nadzorne procedure od Vlade zatraži potpuno i istinito očitovanje o svim poveznicama između investitora, AKTOR LNG USA, Amira Gross Kabirija te svih drugih pravnih i fizičkih osoba uključenih u projekt Južne plinske interkonekcije, kao i o razlozima zbog kojih je Vlada javno demantirala činjenice koje su se naknadno pokazale istinitima.

2.5. Trenutno stanje

Do dana sastavljanja ovog Memoranduma, javnosti nisu predloženi podaci o tome:

- je li ugovor između Vlade i investitora uopće zaključen;
- ako jest, kada i na temelju koje pravne osnove;
- ako nije, koje su pravne posljedice neizvršenja zakonske obveze;
- postoje li odluke o izmjeni ili produljenju roka;
- na koji način će se zaštititi pravna sigurnost i javni interes.

3. PRAVNA ANALIZA ČLANKA 5. ZAKONA

3.1. Značenje članka 5. u sustavu Zakona

U Zakonu o Južnoj plinskoj interkonekciji, članak 5. predstavlja temeljnu odredbu kojom zakonodavac nije ostavio mogućnost da se međusobni odnosi između Vlade i investitora uređuju proizvoljno, nego je izričito propisao obvezu zaključivanja ugovora u jasno određenom roku. Time je Parlament pokazao da sklapanje ugovora nije smatrao sporednim pitanjem, već ključnim uvjetom za zakonitu provedbu projekta.

3.2. Svrha ugovora između Vlade i investitora

Ugovor iz članka 5. nije običan poslovni ugovor niti formalnost. Njegova svrha je višestruka: uređivanje međusobnih prava i obveza, pitanja odgovornosti za provedbu projekta, dinamike realizacije, financiranja, zaštite javnih interesa i upravljanja rizicima. Bez jasno definiranih međusobnih prava i obveza nije moguće osigurati pravnu sigurnost projekta niti učinkovitu zaštitu interesa Federacije BiH.

3.3. Razlozi propisivanja roka od 30 dana

Određivanjem konkretnog roka, Parlament je želio osigurati da se odmah nakon stupanja Zakona na snagu uspostavi jasan pravni okvir, čime se sprječava dugotrajna pravna neizvjesnost, različita tumačenja međusobnih prava i obveza te mogućnost da se projekt provodi bez jasno definiranih ugovornih odnosa. Rok od 30 dana nije propisan radi administrativne urednosti, nego radi zaštite zakonitosti, pravne sigurnosti i odgovornog upravljanja strateškim projektom.

3.4. Obveza izvršne vlasti da postupa u skladu sa Zakonom

Temeljno načelo ustavnog poretka jest načelo zakonitosti, koje podrazumijeva da izvršna vlast ne može slobodno birati koje će zakonske obveze izvršavati, a koje neće. Nakon što Parlament donese zakon, Vlada je obvezna osigurati njegovo izvršenje u skladu s tekstom koji je usvojio zakonodavac. Izvršna vlast nema ovlast mijenjati sadržaj zakona niti samostalno odgađati rokove koje je propisao Parlament. Poštivanje zakonskih rokova nije pitanje političke procjene, nego pitanje zakonitosti.

3.5. Parlament kao čuvar zakonitosti

U demokratskom sustavu Parlament ima ne samo zakonodavnu funkciju, nego i nadzor nad izvršavanjem zakona. Kada postoje okolnosti koje upućuju na to da zakonske obveze nisu izvršene u propisanom roku, Parlament ima pravo i obvezu zatražiti objašnjenje od izvršne vlasti. Takav nadzor nije izraz političkog sukoba, nego sastavni dio načela diobe vlasti i mehanizma međusobne odgovornosti institucija. U protivnom bi zakonski rokovi izgubili stvarno značenje, a odluke Parlamenta bile bi svedene na preporuke.

3.6. Aktualnost članka 5. u parlamentarnoj odgovornosti

Danas se ne postavlja pitanje je li projekt politički poželjan, nego isključivo pitanje poštivanja zakona. Ako je zakonom propisana obveza zaključivanja ugovora u određenom roku,

Parlament ima pravo znati je li ugovor zaključen u roku, ako nije - zbog kojih razloga, koje su pravne posljedice, je li bilo potrebno izmijeniti Zakon te postoje li okolnosti koje zahtijevaju dodatnu parlamentarnu raspravu. Odgovori na ta pitanja važni su za očuvanje autoriteta Parlamenta i povjerenja građana u pravni poredak.

4. PRAVNE POSLJEDICE NEIZVRŠENJA ZAKONSKE OBVEZE

4.1. Izvršenje zakona kao ustavna obveza

Donošenjem Zakona, odgovornost za njegovu provedbu prešla je na Vladu i druga tijela izvršne vlasti. U ustavnom sustavu, izvršna vlast nije ovlaštena birati koje će odredbe provesti, niti ima ovlast samostalno mijenjati sadržaj zakona ili odgađati rokove. Poštivanje zakona je temeljna ustavna obveza.

4.2. Neizvršenje nije samo administrativno pitanje

U konkretnom slučaju ne radi se o kašnjenju u donošenju podzakonskog akta, već o obvezi koju je zakonodavac označio kao ključnu pretpostavku za provedbu projekta. Ako ugovor nije zaključen u roku, ne može se govoriti samo o propuštanju administrativne radnje - riječ je o činjenici koja može imati značajne pravne, institucionalne i financijske posljedice.

4.3. Povreda načela pravne sigurnosti

Načelo pravne sigurnosti jedno je od temeljnih načela demokratskog pravnog sustava. Građani, gospodarski subjekti i institucije moraju se moći pouzdati u to da će zakoni biti izvršavani onako kako su doneseni. Ako izvršna vlast ne izvršava zakonske obveze u propisanim rokovima, nastaje stanje pravne neizvjesnosti koje može dovesti do različitih tumačenja pravnog statusa projekta i odgovornosti sudionika.

4.4. Odgovornost Parlamenta za nadzor

Parlament nije samo zakonodavno tijelo - njegova ustavna uloga uključuje i parlamentarni nadzor nad radom Vlade. Kada postoje okolnosti koje ukazuju da izvršna vlast nije postupila u skladu sa zakonom, Parlament ima pravo i obvezu zahtijevati izvješća, dostavu dokumentacije, provesti raspravu te, ako je potrebno, izmijeniti zakon ili poduzeti druge mjere.

4.5. Istodobno zaključivanje dugoročnih komercijalnih ugovora

Posebnu važnost situaciji daje činjenica da su, prema javno dostupnim informacijama, u razdoblju nakon stupanja Zakona na snagu zaključivani dugoročni komercijalni ugovori koji se temelje na pretpostavci buduće realizacije projekta. Opravdano se postavlja pitanje kako je moguće zaključivati dugoročne komercijalne aranžmane koji pretpostavljaju realizaciju projekta, dok istodobno temeljni ugovor iz članka 5. Zakona, prema javno dostupnim informacijama, nije bio zaključen u zakonskom roku.

4.6. Obveza transparentnosti prema građanima

Projekt Južne plinske interkonekcije imat će dugoročne financijske, gospodarske, energetske i geopolitičke posljedice za Federaciju BiH. Građani imaju pravo biti pravodobno i potpuno informirani o svim okolnostima koje mogu utjecati na zakonitost njegove provedbe. Transparentnost predstavlja temeljno načelo odgovornog upravljanja javnim poslovima.

4.7. Potreba za hitnim parlamentarnim postupanjem

S obzirom na sve navedene okolnosti, **postoji opravdan javni interes da Parlament hitno razmotri provedbu Zakona.** Takvo razmatranje ne bi predstavljalo preispitivanje političke odluke o donošenju Zakona, nego izvršavanje ustavne nadzorne funkcije. Parlament ima

pravo i odgovornost utvrditi je li Zakon izvršen u skladu s njegovim odredbama, jesu li ispoštovani rokovi, postoje li pravne posljedice neizvršenja te jesu li potrebne izmjene Zakona.

5. OBVEZA PARLAMENTA U ZAŠTITI VLADAVINE PRAVA

5.1. Parlament kao najviše zakonodavno tijelo

Parlament nije samo institucija koja donosi zakone - njegova ustavna uloga obuhvaća zaštitu ustavnog poretka, nadzor nad radom izvršne vlasti te očuvanje zakonitosti. Kada Parlament donese zakon, njegova odgovornost ne prestaje objavom u "Službenim novinama" - upravo tada započinje njegova funkcija praćenja provedbe zakona.

5.2. Vladavina prava obvezuje sve institucije

Načelo vladavine prava podrazumijeva da su svi, bez iznimke, obvezni postupati u skladu sa zakonom. Obveza poštivanja zakona odnosi se u jednakoj mjeri na Vladu, javna poduzeća i sve nositelje javnih ovlasti. Institucije koje same ne poštuju zakone ne mogu očekivati povjerenje građana u pravni poredak.

5.3. Zaštita javnog interesa iznad pojedinačnih interesa

Projekt Južne plinske interkonekcije predstavlja projekt od strateškog značaja. Upravo zbog njegove važnosti, svaka odluka mora biti donesena i provedena u skladu sa zakonom, uz potpunu transparentnost i zaštitu javnog interesa. Javni interes ne može biti podređen interesima bilo kojeg pojedinca, gospodarskog subjekta ili političke opcije.

5.4. Pravo građana na istinite informacije

Građani financiraju rad institucija i imaju legitimno pravo znati u kojoj je fazi provedba Zakona, jesu li izvršene sve zakonske obveze, postoje li odstupanja od rokova, koji su razlozi eventualnog neizvršenja te postoje li pravni ili finansijski rizici za Federaciju BiH.

5.5. Očuvanje ugleda i autoriteta Parlamenta

Parlament predstavlja najviše zakonodavno tijelo. Njegov autoritet ne proizlazi samo iz ovlasti donošenja zakona nego i iz sposobnosti da osigura njihovu dosljednu provedbu. Ako Parlament ne reagira kada postoje ozbiljna pitanja u vezi s izvršenjem vlastitog zakona, stvara se dojam da zakonski rokovi i obveze nemaju stvarnu pravnu snagu.

5.6. Potreba utvrđivanja činjenica

Svrha ovog Memoranduma nije utvrđivanje odgovornosti bilo koje osobe niti prejudiciranje zakonitosti pojedinih odluka. Parlament ima pravo zahtijevati odgovore na pitanja koja proizlaze iz zakona koji je sam donio. Jedino potpuno utvrđeno činjenično stanje može biti temelj za donošenje odgovornih odluka.

6. ZAHTJEVI PARLAMENTU I PRIJEDLOG ZAKLJUČAKA

Polazeći od iznesenih činjenica, načela ustavnosti i zakonitosti, obveze zaštite javnog interesa te odgovornosti Parlamenta kao najvišeg zakonodavnog tijela, predlažem da Zastupnički dom i Dom naroda Parlamenta FBiH razmotre provedbu Zakona te usvoje sljedeće zaključke:

- **Zaključak 1. Zadužuje se Vlada FBiH da u roku od 30 dana dostavi cjelovito pisano izvješće o provedbi Zakona od dana stupanja na snagu do dana dostavljanja izvješća.**

- **Zaključak 2.** Zahtijeva se od Vlade da nedvojbeno utvrdi je li ugovor iz članka 5. stavka 2. Zakona zaključen, datum zaključenja, pravnu osnovu, te ako nije - razloge neizvršenja u propisanom roku.
- **Zaključak 3.** Zahtijeva se dostava preslike svih ugovora, memoranduma, sporazuma i drugih pravnih akata zaključenih u vezi s provedbom projekta.
- **Zaključak 4.** Nalaže se dostava cjelovite financijske konstrukcije projekta, uključujući ukupnu vrijednost investicije, izvore financiranja, plan otplate, državna jamstva, fiskalne obveze i procjenu financijskih rizika.
- **Zaključak 5.** Zahtijeva se izvješće o svim dosadašnjim aktivnostima investitora i drugih sudionika projekta nakon stupanja Zakona na snagu, s kronologijom i pravnim temeljem.
- **Zaključak 6.** Zahtijeva se očitovanje o javno objavljenim informacijama o dugoročnim komercijalnim ugovorima koji se odnose na buduću opskrbu prirodnim plinom putem Južne plinske interkonekcije.
- **Zaključak 7.** Zadužuje se Zakonodavno-pravna komisija oba doma da izradi službeno pravno mišljenje o pravnim posljedicama neizvršenja članka 5. stavka 2. Zakona u propisanom roku.
- **Zaključak 8.** Zadužuje se Vlada da utvrdi postoje li okolnosti koje zahtijevaju izmjene ili dopune Zakona te da, ako ocijeni da su potrebne, dostavi odgovarajući prijedlog.
- **Zaključak 9.** Nakon razmatranja dostavljenih izvješća i pravnih mišljenja, Parlament će odlučiti o potrebi izmjena Zakona, donošenju dodatnih provedbenih akata, pokretanju parlamentarne istrage ili drugim mjerama.
- **Zaključak 10.** Potvrđuje se da se svi strateški energetske projekti moraju provoditi isključivo u skladu s Ustavom, zakonima, načelima transparentnosti, odgovornog upravljanja javnom imovinom i zaštite javnog interesa.
- **Zaključak 11.** Građani imaju pravo biti potpuno informirani o provedbi strateških projekata, stoga se zadužuje Vlada da nakon razmatranja izvješća u Parlamentu objavi sažetak ključnih informacija.
- **Zaključak 12.** Zadužuju se predsjednici nadležnih radnih tijela da u roku od 30 dana organiziraju tematsku sjednicu posvećenu provedbi Zakona, na koju će biti pozvani predstavnici Vlade, nadležnih institucija i stručne javnosti.

ZAVRŠNA RIJEČ

Poštovane zastupnice i zastupnici,

Svjestan sam da se o projektu Južne plinske interkonekcije mogu zastupati različita stajališta. Međutim, uvjeren sam da oko jednog pitanja ne bi smjelo postojati razilaženje - a to je obveza svih institucija da postupaju u skladu sa zakonima koje je donio Parlament.

Ovaj Memorandum nije usmjeren protiv izgradnje Južne plinske interkonekcije niti protiv bilo kojeg sudionika projekta. Njegov jedini cilj je zaštita načela vladavine prava, zakonitosti, transparentnosti i odgovornog upravljanja javnim interesom.

Građani Federacije BiH imaju pravo očekivati da će strateški projekti biti provedeni na temelju zakona, uz poštivanje demokratskih procedura i otvorenost institucija prema javnosti. Parlament ima ustavnu odgovornost osigurati da zakoni koje donosi budu dosljedno i zakonito provedeni.

Stoga Vas pozivam da razmotrite navode iz ovog Memoranduma, zatražite sve potrebne informacije od izvršne vlasti i poduzmete mjere koje će osigurati zakonitu, transparentnu i odgovornu provedbu projekta u interesu svih građana Federacije BiH.

S poštovanjem,

Pero Previšić

- Čapljinska neovisna stranka /Predsjednik

